

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

335. An quibus beneficiis hæc regula locum habeat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

Questio 333. Quenam hujus regula origo & causa, seu ratio?

Respondeo primò: Hanc regulam originem suam habuisse, seu editam primò fuisse à Bonifacio 8. testatur Paris. l. 12. in *prefat. n. 2.* Azor. p. 2. l. 7. c. 28. ad initium: quam deinceps alii pontifices innovarunt & auctiorem fecerunt, addendo hinc inde aliqua, prout accuratè videre est apud Paris. loc. cit. à n. 3.

2. Respondeo secundò: Emanasse hanc regulam ob duas præcipuè causas, nimirum primò, ad obviandum fraudibus; ne scilicet per istiusmodi ab infirmis factas resignationes procuratas fraudentur Ordinarii à collatione ipsis cõperente, expectantes seu habentes expectativam, mandatarii nominati excludantur à suis juribus per expectativam vel nominationem quasitis; dum scilicet his omnibus per tales resignationes præcluditur via ad beneficia, quæ alias per obitum vacatura essent assecuturi. Paris. l. 12. q. 1. n. 1. Azor. loc. cit. q. 1. Gloss. Antiq. apud Chok. ad hanc. reg. num. 1. Pirh. ad tit. de renunc. n. 30. Et hanc primam rationem extractam esse, & spiritum recipere ex c. 2. de renunc. in 6. citatis pluribus contra Mandos. ostendit Paris. loc. cit. à n. 3. Secundò: ad obviandum successioni quasi hæreditariæ in beneficiis, ne scilicet de beneficiis disponatur per viam successio- nis, seu modum ultimæ voluntatis, sicut de hæ- ditate, seu de bonis patrimonialibus. Auctores iidem l. cit. His binis rationibus tertiam addit Paris. n. 25. consideratam à Rota in *Majoricens. Parochialis. 27. Martii. 1549.* ne scilicet infirmus cogitatio- ne mortis turbatus non valens rectè considerare de persona idonea Ecclesiæ, amicorum & consanguineorum blandimentis & suggestione permotus de hoc statuatur, ac sic præjudicet Ecclesiæ & beneficio resignato, quemadmodum ex hoc capite prætextu erroris & insufficientiæ suæ Julius 2. in articulo mortis, etiam instantissimè rogatus recusatit crea- re aliquem cardinalem de domo sua, ut ex Guicciardino. l. 11. *Historiar.* Paris. loc. cit. n. 26. Quar- tam denique n. 29. subjungit ex Cravett. *conf. 88.* n. 12. quia ex tali resignatione imminet votum cap- tandæ mortis.

Questio 334. An regula hac favorabilis, an odiosa?

Respondeo: Regulam hanc à jure communi ex- orbitantem, utpote quo aliàs morti vicinis permittitur facultas celebrandi actus legitimos, puta testandi, donandi, contrahendi &c. & hinc odiosam censent Mandos. ad hanc. reg. q. 1. n. 4. De- cius. *conf. 224.* Sarn. ad hanc. reg. q. 9. & 13. Gamb. de off. & pot. leg. l. 6. tit. de pens. q. 24. nu. 634. & alii plures apud Paris. l. 12. q. 2. à num. 1. pro qui- bus insuper facit, quòd regula Cancell. sint stricti juris, ut Sarn. in *proam ad has regulas nu. 4.* C. Paris. *conf. 19. n. 3. vol. 4.* apud Paris. n. 8. Et quia annullat omnes actus, quæ dici potest pœna, ut Abb. in c. 2. de *constit. n. 5.* & alii apud Paris. n. 7. Et quia facul- tas conferendi competens Ordinario, quæ favo- rabilis censetur, impeditur; & quia taxat certum tempus. &c. Contrarium tamen tanquam verius, nimirum esse hanc regulam juri communi confor- mem, utpote damnanti & vetanti, c. 1. de *preb. c. ad extirpandas. c. duorum. de filiis presbyt.* Similem in beneficiis quasi hæreditario jure successione, tra- dunt Paris. cit. q. 2. n. 9. citato Rebuff. ad hanc. reg.

gl. 4. n. 9. &c. ed quòd emanavit ad tollendas frau- des; dispositio autem occurrens fraudibus dicitur favorabilis. Paris. num. 10. & 11. ex Felin. in c. de quarta. de *prescriptio. Caputaq. decis. 15. nu. 7. p. 2.* Quemadmodum ideo constitutio de publicandis resignationibus dicitur favorabilis. Paris. n. 19. ex Caputaq. Item quæ ad publicam hominum utili- tatem emanarunt, dicuntur favorabilia, ut De- cius in c. *Ecclesia S. Mariae, de constitut.* Paris. n. 16. Item emanata ad vitanda peccata, & consulendum animæ, dicuntur favorabilia, & sunt extendenda, ut gl. in c. *sciant. de Elect. in 6. v. alios.* Paris. nu. 17. Nec obstat, quòd respectu ordinariorum collato- rum sit odiosa; nam præterquam, quòd absurdum non sit, eandem dispositionem esse favorabilem & odiosam diversis respectibus, Chok. ad hanc. reg. n. 41. Paris. cit. q. 2. nu. 24. citans Bald. Decium, Curtium Jun. ad considerandum, num dispositio dicenda sit simpliciter odiosa, an favorabilis, id attendendum, quòd principaliter in ea agitur. Pa- ris. n. 23. ex Calderin. de *verbor. signif. conf. n. 14.* Sic senatus consulum Vellejanum favorabile estimatur, quia principaliter introductum in favorem fœminarum; licet odium & damnum inferat his, qui eas pro intercessoribus accipiunt. Paris. n. 26. ex Calderin. loc. cit. sic statutum, quòd masculi ex- cludant fœminas; quia principaliter emanavit in favorem masculorum, & pro conservandis bonis in familia; licet contineat odium fœminarum, di- citur favorabile, attentà nimirum, ut debet, ra- tione principali. Paris. n. 22. jam verò regula hæc emanavit principaliter ad tollendas fraudes. Sed nec obstat, quòd regula Cancell. sint stricti juris, id enim procedit, quatenus sunt contra jus, ut Sarn. in *proam. q. 2.* Paris. n. 28. regula autem hæc non est contra jus, ut dictum; quòd enim alii actus legitimi sint liciti infirmis, id in jure exprimitur ex- pressis casibus, contrarium autem disponit de be- neficiorum resignationibus. Paris. n. 22.

Questio 335. In quibus beneficiis hac regula locum habeat?

Respondeo primò in genere: comprehèdi sub hac regula omnia beneficia, ut colligitur ex illis verbis: *Si quis aliquod beneficium.* Paris. l. 12. q. 3. n. 1. Chok. ad hanc. reg. n. 19. Tond. in *qq. benef. p. 3. c. 169. n. 22.* Castrop. de *benef. d. 6. p. 2. §. 3. n. 8.*

2. Respondeo secundò in particulari: Com- prehenduntur itaque primò tam simplicia quàm curata & dignitates. Paris. cit. q. 3. n. 2. citans Re- buff. ad hanc. reg. gl. 5.

3. Secundò: tam sœcularia quàm regularia, Paris. *ibidem n. 5.* Rebuff. *ubi antè.* Chok. n. 19. ci- tans Germon. de *indult. Cardinal. §. regularia. n. 33.* Tond. n. 24.

4. Tertio: Hospitale, altare, Capella, orato- rium. Paris. n. 5. & 6. cum, si hæc dentur in titulum, sint beneficia. Paris. cit. n. 6. citatis pluribus; & verbum, quo utitur regula, est generale comple- tens omne genus beneficiorum, Paris. num. 4. ex Cravett. *conf. 294. n. 1.*

5. Quarto: Præceptoriz. Tond. loc. cit. n. 23. sub hac tamen limitatione; si sint perpetuæ, datæ in titulum perpetui beneficii, aliàs secus. Mandos. ad hanc. reg. q. 20. ubi, licet id affirmat sub eadem jam dicta limitatione, postea tamen teste Chok. n. 19. indistinctè vult, ejusmodi resignationes Præ- ceptoriarum, quæ sunt in Curia, cadere sub di- spositione hujus regula, uti & id sine dicta limita-
tione,

tione tradit Paris. *cit. q. 3. n. 7. 8. & 9.* eò quòd in his considerari possit eadem ratio fraudis.

6. Quintò: Beneficia patrimonialia, hoc est, quæ conferri debent filiis naturalibus loci, seu ex certo loco oriundis. Tond. *loc. cit. n. 22.* Chok. *cit. n. 19.* Paris. *n. 10.* citans Mandof. *ad hanc reg. q. 15.* Selv. *p. 3. q. 12. n. 27.*

7. Sextò: Beneficia juris patronatûs; quia & in his eadem ratio fraudis considerari potest. Paris. *n. 22.* citans Rotam in *Parmens. benefic. 18. Febr. 1588.* Rebuff. *de nominat. q. 16. in fine.* & ad hanc reg. *gl. 14. n. 6. & Pirh. loc. cit. n. 31.* Azor. *loc. cit. q. 6.* Tond. *loc. cit. n. 25.* contra Decium & Sarn. apud Paris. Unde, si resignans, five coram Ordinario, five coram Papa, beneficium patronatum, moriatur intra 20. dies, beneficium quidem vacat, non tamen per resignationem sed per obitum; & hinc patronus præsentare potest, non obstante dictâ resignatione, utpote invalidâ; five Papa vel Ordinarius illud liberè conferre non poterit, sed tantùm ad præsentationem. Pirh. Azor. Tond. *ll. cit.* Paris. *n. 38.* Quin et si intra 20. dies talis resignans moriatur, vacabit beneficium per obitum illius, etiam non obstante quâcumque jam factâ collatione & provisione, etiam factâ ad præsentationem patroni, & patronus, qui jam præsentârat tanquam ad vacans per resignationem, potest iterum præsentare ad vacans per obitum; siquidem, sicut illa resignatio, ita & præsentatio (idem est de electione) ad vacans per resignationem, uti & illam subsecuta institutio est nulla vi hujus regulæ. Nam et si nomen collationis, quo solo utitur regulæ, & quam invalidat, aliâs distinguitur ab institutione, præsentatione, electione, confirmatione, hic tamen sumitur generaliter, prout comprehendit collationem necessariam, hoc est, factam præviâ præsentatione, seu institutionem, & quamvis aliam provisionem, Paris. *n. 24. junctio n. 31. & 32.* Pirh. Azor. *ll. cit.* quia ex quo regulæ prohibet & annullat collationem, annullat quoque omne necessarium antecedens, qualis est præsentatio respectu collationis necessaria. Paris. *n. 23. junctio n. 24.*

8. Septimò: Beneficia electiva, uti id colligitur ex generalitate verbi *beneficium* positi in hac regulæ, & ex eadem ratione fraudis, quæ & in his locum habere potest. Paris. *n. 39.* citans Rebuff. *ad hanc reg. gl. 14. n. 6. & c.* Tond. *n. 24.*

9. Octavò: Reservata & litigiosa. Paris. *cit. n. 39.* Rebuff. *ubi antè.* Azor. *cit. q. 6.*

10. Nonò: Commendæ, ut patet ex ipsis regulæ verbis à posterioribus pontificibus adjectis. Chok. *n. 19.* Tond. *n. 24.*

11. Decimò: Beneficia unita, ut colligitur ex illis regulæ verbis: *Seu ipsius beneficii unionis dissolutionem consenserit*, quæ verba locum habent, quoties unio esset facta ad vitam alicujus, utpote inventa ad effectum, ut quis assequi possit, & retinere incompatibilia, quæ aliâs habere non possit, Paris. *cit. q. 3. n. 48.* Chok. *nu. 19.* Pirh. *de renunc. n. 32.* Azor. *p. 2. l. 7. c. 28. q. 6.* contra Sarn. *hic q. 15.* & alios apud Paris. tenentes contrarium, eò quòd beneficium unitum non dicatur ampliùs beneficium, adeòque cedens tale beneficium nihil dicitur resignare. Sic itaque habens beneficium unitum suo beneficio, vel suæ Ecclesiæ, si consentiat, ut dissolvatur unio, & beneficium illud unitum conferatur alteri, vel uniatum alteri beneficio vel loco: Sive etiam, si resignet illud in favorem (dum nimirum adest derogatio unionis, hæc enim nisi

P. Leuren, Fori Benef. Tom. III.

adit, non tenet cessio beneficii uniti, ut Bellamer. *in tr. de perm. p. 3.* Paris. *loc. cit. n. 51.* dicens commune) & dein moriatur infra 20. dies, habet locum hæc regulæ, five beneficium illud vacabit per obitum, non secus, ac illud beneficium, cui unitum, seu cui per unionem commixtum fuerat, ac si nulla resignatio intercessisset. Paris. *n. 49.* Idem est de eo, qui beneficium suum dimittit, ad effectum, ut alicui collegio alterive loco pio uniatum seu incorporetur (five dicatur hæc vera resignatio, five dimissio; cum regulæ loquatur de quacumque dimissione. Paris. *cit. n. 49. in fine.*) si postea infra 20. dies moriatur, beneficium illud vacat per obitum. Pirh. Azor. Paris. *locis ultimò cit.* citans Mandof. *hic q. 10. n. 2.* Et sic non procedit dicta incorporatio seu unio faciendi vi resignationis factæ; sed ad quem spectat collatio illius beneficii, conferet illud, ac si nulla resignatio intercessisset, quia collatio illius facta in vim talis resignationis, resignante moriente infra 20. dies, annullatur per hanc regulam.

12. Undecimò, beneficia consistorialia, dum de iis disponit Papa extra consistorium; quia viget eadem ratio fraudis. Paris. *loc. cit. n. 40.* dicens, sic observari de stylo, & ex eo Azor. *loc. cit.* Secus est, five non comprehenduntur hæc beneficia sub hac regulæ, dum de iis disponit Papa in consistorio. Azor. *loc. cit.* Paris. *n. 42.* citans Sarnens. *hic q. 14. nu. 2.* eò quòd tunc cessent fraudes, cum de iis etiam per obitum vacantibus Ordinarii providere non possint; neque illa expectantes excipere possint, adeòque nec hi, nec ordinarii collatores fraudentur per hujusmodi resignationes. Paris. *nu. 43.* quin & cum beneficia hæc non soleant concedi, priusquam per Papam & cardinales persona resignatarii approbata fuerit: unde cessat non tantùm ratio fraudis, sed etiam ratio successione; cum ea beneficia non per supplicationem, sed per schedulam ad relationem conferantur. Et persona videtur electa à Papa, & esto, sinistra aliqua suspicio considerari possit, scientia tamen & præsentia Papæ purgat omnem suspicionem; & ideo necessè non est, ut servetur subtilitas hujus regulæ. Siquidem in Consistorio principis non consideratur de subtilitatibus juris; quia ibi attenditur magis veritas, quàm judiciorum ritus; ac ideo dici solet: coram Principe ordo juris non servatur, juxta *c. ad petitionem, de accusat. & Bald. in l. ult. c. de ll. unde & hæc beneficia, cum provideantur in Consistorio per resignationem, non egent publicatione, ita ferè Paris. *à cit. n. 43.* Arque ita non solum Episcopatus & Archiepiscopatus, sed & Abbatia & Prioratus, dum conferuntur in Consistorio, non cadunt sub hac regulæ. Paris. *n. 45.**

13. Duodecimò, regulæ procedit etiam in eo, qui resignat juri suo quæsitò in aliquo beneficio vigore gratiæ alicujus, v. g. per solam supplicationem signatam ante expeditas literas. Paris. *n. 48.* Azor. *loc. cit.* qui et si dicat, procedere de jure quæsitò ad beneficium, intelligit tamen reipsa id de jure quæsitò resignanti in beneficio; quia utitur eodem exemplo supplicationis signatæ: et si enim gratia dicatur informis literis non expeditis, mox tamè à signata supplicatio acquiritur in beneficio, & gratia est perfecta ad hunc effectum, ut resignari queat, Paris. *n. 61.* adeòque commodum resignationis acquiritur resignatario, si resignans supervivat 20. dies. Et sic adhuc militat ratio regulæ: nimirum fraudis, & dispositionis liberæ de beneficio, veluti de rebus temporalibus. Paris. *n. 59.*

P 3

14. De

14. Decimo tertio: è contra non comprehenduntur hęc regulā pensiones Ecclesiasticę, itā ut valida sit translatio pensionis, etsi transferens moriatur intra 20. dies. Azor. *loc. cit.* Paris. *nu. 53.* citantes Gomez. *hic q. 16.* & Mandos. *q. 11.* pensio enim nec est propriè beneficium, itā ut in qualibet materia, etiam stricta, veniat nomine illius; Azor. *loc. cit.* Paris. *n. 55.* Mandos. *ubi ante.* nec vacat, sed extinguitur. Azor. *loc. cit.* nec resignatur, sed transfertur; regula autem loquitur de resignatione. Paris. *n. 55.* Azor. *loc. cit.* Adde, quod regulariter in gratiis translationis pensionis solet concedi, ut possit transferri, etiam in articulo mortis, adeoque opus non est, super vivere transferentem 20. dies. Paris. *n. 56.* quinimò posse pensionem in articulo mortis transferri, etiam si data non sit isticmodi facultas, tradit Paris. *nu. 57.* dicens sic resolutum à Rota in *Gadicensi pensionis. 23. Martii Anno 1541.* teste Puteo.

15. Decimo quarto: Neque etiam comprehenduntur hac regulā officia Curie Romanę secularia; quia in his cessat ratio regulę, dum beneficia non sunt, sed vendi etiam possunt ac solent, ac ideo in iis prohibita non est successio quasi hereditaria. Azor. *loc. cit.* Paris. *nu. 62.* citans Sarnens. ac dicens communem. Talia officia esse non solum Scriptorum Apostolicorum, Camerariorum & similium, sed etiam Vice-Cancellarii & majoris Penitentiarii, ex Sarnensi dicit Paris. *cit. n. 62. in fine.* Secus est de officiis spiritualibus; cum hæc sint beneficia, & in iis militet mens & ratio regulę.

Questio 336. Quos, seu quorum beneficia comprehendat hæc regula?

Respondeo primò in genere; comprehenduntur absolute omnes resignantes; cum regula loquatur simpliciter de omni resignante, dicendo: *siquis &c. l. 12. q. 4. n. 1. cum communi.*

2. Respondeo secundò in specie: Primò locum eam habere in Papa, ex Sarnensi *hic q. 1.* Rebuff. *in praxi. ad hanc regulam. gl. 1. n. 3.* dicit Paris. *loc. cit. nu. 3.* quatenus prohibitum ei, in mortis articulo constituere sibi, seu eligere successorem. Verum bene dicit Paris. super sedere se de hoc scribere, cum, ut Mandos. *hic ad initium,* recesserit ab orbe & urbe, & hodieum non eveniat.

3. Secundò: Cardinales infirmi resignantes suas dignitates & beneficia, comprehenduntur hęc regulā Castrop. *de benef. d. 6. p. 2. §. 3. num. 5.* Pirh. *ad rit. de renunc. c. 31.* Azor. *p. 2. l. 7. c. 28. q. 2.* Chok. *ad hanc reg. n. 10.* cum Parisio *loc. cit. n. 7.* citante Sarnensem *hic q. 3.* contra Mandos. *hic q. 2. n. 8.* & sequitur nixum maxime auctoritate Barbatii *conf. 23. n. 18. vol. 1. & tract. de prestant. Cardinal. in fine.* C. Parisii, Gigas, & aliorum plurium apud Paris. *nu. 4.* censentium, Cardinales non teneri regulis Cancellarię, utpote odiosis & exorbitantibus, cum etsi speciali notā digni sint propter eminentiam suę dignitatis, tamen in iis non exprimentur; digna autem speciali nota, nisi specialiter exprimentur, omissa contentur, juxta *c. quam periculosum, de sent. excom. in 6.* cuius tamen contrarium astruit Paris. *n. 12.* citatis Felino *in c. ad aures, de rescrip. ante n. 12.* Balcazin. *tr. de subsid. charit. q. 66.* Selv. *de benef. p. 3. q. 12. n. 6.* Sarnens. *in proem. reg. q. 4.* Pavin. *de potest. cap. sede vac. in fine. p. 2. &c.* Idque eò magis, dum hæc regula concernat bonum publi-

cum & salutem animarum, ut Paris. *nu. 13.* ex Pavin. *loc. cit.* Et sic quoque Cardinales comprehenduntur sub regula de publicandis, astruit Paris. *loc. cit. n. 9.* Item sub *c. de multa. de preb. ut Paris. n. 10. in c. Ecclesia il. 2. de elect. not. 2.* Item sub revocatione regressuum, ut Paris. *n. 11.* Quin & in Cardinalibus locum habet ratio regulę; dum, ubi agitur de fraude evitanda, comprehendantur & Cardinales, utpote quos, quò majore dignitate sunt praediti, plus à fraudibus oportet esse alienos. Paris. *n. 8. & 9.*

4. Tertio: Patriarchę, Archiepiscopi, Episcopi, Abbates, Priores, aliique Prælati. Pirh. Azor. Castrop. *ll. cit.* Paris. *n. 14.* dicens communem, & nullam habere difficultatem, ut docet praxis; si enim comprehendantur Cardinales, multò magis Prælati iis inferiores.

5. Quarto exempti, Azor. *loc. cit.* Chok. *n. 12.* Paris. *n. 16.* citans Sarnens. *hic q. 25.* ac dicens, hanc opinionem communem servari in praxi. Si enim comprehenduntur Cardinales alijs exemptissimis, multò magis ceteri exempti, etsi de cetero in privilegio generali non comprehendantur. Nec dubium, Papam, utpote proximum Superiorem exemptorum, potuisse illis per hanc regulam præjudicare. Paris. *n. 19. juncto n. 8.*

6. Quintò: Familiares Cardinalium & Papę, quin & (ut expressè Paris. *n. 22.* dicens, esse notissimum de stylo) officiales Curie Romanę, quantumcunque de cetero privilegiati. Azor. *loc. cit.* Chok. *n. 11.* Paris. *n. 20.* ex Sarnens. *hic q. 4.* valet hęc iterum argumentum: Si cardinales, multò magis, eorum familiares comprehenduntur. Paris. *n. 27.*

7. Sextò: Fœminę in dignitate Ecclesiastica constitutę, puta Abbatisa, Priorissa. Paris. *loc. cit. n. 24.* citans Sarnens. *hic q. 6.* Rebuff. *ubi supra. gl. 1. Pirh. cit. n. 31.* Chok. *n. 12. & 13.* contra Mandos. *hic q. 30.* apud Paris. *nu. 31.* dum enim regula disponit in bonum publicum, nempe ut fraudes & successio illa evitentur, quę æquę contingere possunt in tali feminarum quàm virorum resignatione, debent æquę comprehendi & fœminę, Paris. *loc. cit. nu. 24.* quemadmodum in simili textus *Extravag. Execrabilis.* loquens de masculis habentibus duo incompatibilia, habet etiam locum in fœminis; quia disponit pro salute animarum, in quibus nulla est differentia sexus, ut Pavin. *ad dictam Extravag. §. 1.* apud Paris. *nu. 25.* Adde quòd verbum *si quis* de juris natura & masculinum & fœmininum comprehendit, juxta *l. si quis id quod. ff. de jurisdic. omn. judic. & Alex. & Jason. ibi.* Et dum sumus in materia indifferente (qualis est hæc, dum talis fraudulenta resignatio æquę in fœminā quàm masculo contingere possit) masculinum concipit fœmininum juxta Bart. *in l. 1. ff. de verb. signif. Decium. conf. 495. n. 15. C. Paris. conf. 49. n. 12. vol. 3. &c.* apud Paris. *nu. 28.* Unde si Abbatisa infirma resignaverit, & dein infra 20. dies deceaserit, moniales poterunt progredi ad electionem, dum Abbatisatus ille est electivus. Chok. *nu. 13.* Toud. *quest. benef. p. 3. c. 169. n. 28.* non secus ac monachi Abbate mortuo post resignationem infra 20. dies; si quidem, ut Paris. *nu. 30.* ex Abbate *in c. 2. de his qua sunt à prel. Abbatisa* in administratione æquiparatur Abbati.